

Հակոբ Ոստիկի Հակոբյանին հանեցին ընտառայժմարիզ

Նու բարեգործությունը կազմում է մասնաւոր համար համարյանի օքսին

Երեկ Արմավիրի առաջին ասյանի դատարանը լսել է էջմիածնի թիվ 19 ընտրատարածում առաջադրված թեկնածուներից մեկի՝ Երեւանցի Հակոբ Հակոբյանի հայցը՝ անվավեր ճանաչելու նույն ընտրատարածում առաջադրված էջմիածնեցիներ Հակոբ Ռաֆիկի Հակոբյանի և Սուսաննա Հարությունյանի գրանցման վերաբերյալ ընտրատարածույին հանձնաժողովի որոշումը։ Դեռ անցած շաբաթ, ԿԸՊ նիստին գուզահեռ, երբ ընթանուած էր թիվ 19 ընտրատարածույին հանձնաժողովի նիստը, Երևուածուների նախաձեռնող խմբերից բողոքներ կային, թե իրենց ստորագրությունները կեղծվել են։ Ծնայած դրան Երևուածուներն էլ գրանցվել էին։ Հաջորդել էին կրակոցները Հակոբ Ռաֆիկի Հակոբյանի մեթենայի վրա և Սուսաննա Հարությունյանի նախընտրական տօսքի իրդեհումը։ Աղա Տեղեկություն էր տարածվել, թե այս դեմքերից մի խանի ժամ առաջ էջմիածնի բնակիչ Ավագ Ղազարյանը դիմել է ոստիկանություն հայտնելով, որ Հակոբ Ռաֆիկի Հակոբյանը բռնությամբ առեւանգել է իր հորը, նստեցել մեթենա, տարել այն օքյեկտը, որի մոտ գնդակոծվել էր Յ. Հակոբյանի մեթենան, առաջարկել 5 հազար դրամ, որդեսայի Ավագ Ղազարյանի որդին դատարան չներկայանա եւ վկայություն չտա Յ. Հակոբյանի դեմ։ Իսկ Երեկ արդեն Արմավիրի առաջին ասյանի դատարանը Հակոբ Հակոբյանի, ինչպես նաև Սուսաննա Հարությունյանի գրանցումն էլ անվավեր համարեց։ Բացի Երեւանցի Հակոբ Հակոբյանից՝ թիվ 19 ընտրատարածի մյուս թեկնածուն դաշտունաբող գեներալ Սեյրան Սարոյանն է, որի օգտին էլ Երևուածու արդեն նախկին դատագամավորության թեկնածուների կարծիքով, աշխատիւմ է վարչական ռեսուրսը։ Այսդիմով՝ Փակվում է օղակը ներկայուած դեռեւ Աժ դատագամավոր Հակոբ Ռաֆիկի Հակոբյանի ռուօքը, որի հանդեմ ժամանակին լրեական գործ է հա-

որովէի, եւ որից ստորագրություն է վերցվել բնակության վայրից չքացակայելու վեռաբերյալ, իսկ մայիսի 12-ից հետո, նրա անձեռնմխելիության ժամկետը լրանալուց հետո իրավադականությունը կվարվեն ըստ նղատակահամարության:

Ի՞նչ է անելու էջմիածնեցի Յ. Դակորյանն այս բոլորից հետո. «Մենի կաջակցեմ Դակոր Դակորյանին, որդեսզի նա դառնա Աժդատամավոր, ժողովրդին կոչ եմ անելու, որ մեր ճայնեցը տան նրան, մեր տաքը աշխատելու է մյուս Դակորյան Դակորի օգտին», մեզ հետ հեռախոսագրուցում ասաց Յ. Դակորյանը: «Դունորով եւ ասում», հարցրիմ: «Իհարկե ոչ», հնչեց դասախանը: Դետարրվեցիմ. «Բայց ինքը կընդունի՞ ձեր դաշտանությունը, բացի այդ, ձեր հակառակորդին դաշտանելով՝ ինչ եւ ուզում աղացուցել»: «Կոչ եմ անելու՝ խոսի ազատություն է, ինքը կընդունի, թե չի ընդունի՝ իր գործն է: Իսկ կոչ եմ անելու, որ Սեյրան

Սարոյանը չղաղոսա դատգանակոր, դա էօմիածնեցին չի ուզում, իսկ մենք էօմիածնեցու կամթին հակառակ չենք գնա»:

Նա ավելացրեց, որ զգում է, թե մյուս Դակոր Դակորյանն է դառնալու Աժ դատգամակոր: Իսկ թե ինչո՞ւ առցունք է այս ամենը՝ ըստ Դակոր Ռաֆիկի Դակորյանի, արդեն շատ լավ հասկացել էին, թե իր կվեճեցը շատ են լինելու եւ խարդավաններով փորձեցին դաշտն ազատել ու Սեյրան Սարոյանին կոճակ սեղմելու տանել: Դակոր Դակորյանը բավական կոտրված էր եւ չքայցրեց, որ հեռանալու է Երկրից, ընտանիքին արդեն հեռացնելու է, իանի որ այս Երկրում, այս մարդկանց կողմին այլևս չի ուզում ապրել: Բայց չ"ոք իրեական գործ կա հարուցված նրանք, եւ ոչ մեկը: «Դատեցին՝ դատից հետո կիեռանամ», ասաց:

Այսդիսով՝ բարզացավի սկիզ
բը շատ թեժ սկսվեց. Ասկած բա-
րին անի:

թյան անունից Դենիկը նետ է, որ Սիացյալ Նահանգները ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահության շրջանակներում գործադրում է բոլոր անհրաժեշտ միջոցները դարձարացյան հակամարտության հնարավորինս ուստ խաղաղ կազմակերպման ուղղությամբ։ Ընդ որում, Սիացյալ Նահանգները դեմ է բոլոր այն ուժերին, որոնք փորձում են փակել կամ խոչընդոտել դրահյան բանակցային գործընթացը»։

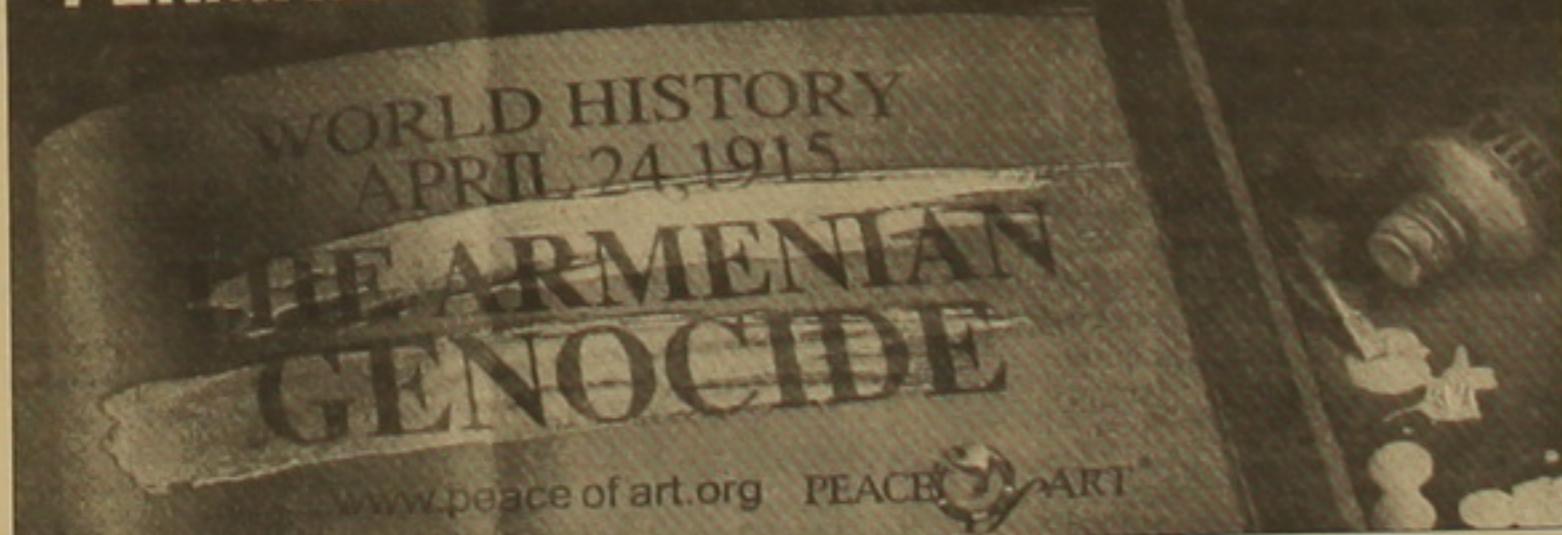
GUZTR

907-ը
Խանզարում է
Վաշինգտոնին

ԲԱՁՈՒ, 10 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՈՐԵՍ:
ԱՄՆ-ի ղետարտուղարի՝ ԵՎՐՈՊԱՅԻ
ԵՎ ԵՎՐԱՍԻԱՅԻ հարցերով օգնականի
ՏԵՂԱԿԱԼ ՄԵՐՅՈՒ ՔՐԱՅԳԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱ-
ՐԵԼ է, որ «ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԿԱԾԽՆԳՏՈ-
ՆԸ հանդես է գալիս «Ազատությանն
աջակցելու մասին ակտի» 907 ուղ-
ղոմը Վերացնելու օգտին», որը Կոնգ-
րեսի Կողմից ընդունվել է 1992 թվա-
կանին եւ սահմանափակում է ԱՄՆ-ի
եւ Ադրբեյջանի համագործակցությու-
նը: «ՄԵՆԻ համաձայն ենք, որ 907 ուղ-
ղոմը անհրաժեշտ օրենք չէ եւ խան-
գարում է ԱՄՆ-ին իր նորատակ Ենին
հասնելու Դարավային Կովկասում»,-
ասել է նա ադրբեյջանական Liber հե-
ռուատարակիցին և ված հարցագրու-
ցուած: «Բացի այդ, ուղղումը հնարա-
վորություն չի տալիս որոշես չեզո՞ւ
միջնորդ հանդես գալ Լեռնային Ղա-
րաբաղի հակամարտությունում: Ես
ցանկանում եմ, որ 907 ուղղումն ամ-
բողօվին Վերացվի», հայտարարել է
ամերիկացի դիվանագետը: «ԱՄՆ-
ում գոյություն ունեն բաղական ի-
րողություններ: ՄԵՆԻ չգիտենք, թե ինչ
հնարավորություններ ունենք ազդելու
907 ուղղումն Վերացման վրա, բայց
մենք միանանակ դեմ ենք այդ ուղղ-
մանը», ոնզգետը է Մերյու Քրայգան:

Ցեղասպանության նոր զուգանակները դաստիական են

PERMANENT MARKS BLEED THROUGH!

«Սովորած կերպով արյուն է
ծորում»:

Այսպիսի Վերտառություն ունեն ցեղասպանության հիւատակին դաշտասված նոր ցուցանակները, որ ամեն տարի ամենայն բժախնդրությամբ դպրաստում է արկեստագետներին կարուժան թեզինյանն՝ իր իսկ ստեղծած «Արկեսի խաղաղությունը» միավորման հովանավորությամբ: Միավորումը ոչ շահութաբեր

Փիզիկական
անվտանգության
նոր համակարգ
ԱԷԿ-ում

Դայաստանի առոմային էլեկտրակայանում Երեկ տեղի է ունեցել ֆիզիկական անվտանգության նորովի վերազինված համակարգի բացումը։ Այս դեսղանատան հաղորդագրության համաձայն, համակարգը ծեւավորվել է Միացյալ Նահանգների Եներգետիկայի դեղարտամենտի 3,5 մլն դոլարի տեխնիկական՝ ու ֆինանսական աջակցությամբ եւ ներառում է մուտքի վերահսկման ենթակառուցվածներ, անցագրեր եւ տեսահսկում։

Կրթական մի կառուց է, որը չունի հա-
ղաքական կամ կրոնական հակվա-
ծություններ, եւ արվեստի համա-
մարդկային լեզուն օգտագործում է
մարդկանց իրազեկելու անցյալում
կատարված իրադարձությունների
մասին: «Տեղաստանությունը մշա-

կան հետ է քողի հայերի ողջը առաջան վրա, արյունը շարունակում է ծորակ դասմության էջերից, եւ ժողովը և Խաչը խամենի որս հոգ-

թը, կամ փոխել դատմությունը», բացարձում է «Արմինյան միջրուսփեթերթ» եղեռում այդ մասին հաղորդող Ուզարիո Թեյխսեյրան, համաձայն որի ցուցանակները տեղադրվելու են Ուտքերապունի Սառնե Օքքն եւ Արսենալ փողոցներում:

Տայածական գույքը կազմութեան պահին «Համաճխարհային դատմություն»:
Ապրիլ 24, 1915 թ., Դայոց ցեղաս-
տանություն»:

1,5 զոհված հայերի փոխարեն 1,5 մլն նոր ծնունդներ
Այսպիսի խնդիր է դրել իր առջև լուսանջելեայն «Անսիիս» հիմնադրամը

ԿԱՐԵՎ ՊԱՐԵՎԵՅԻՆ

Անցած շաբաթվանից Երեւ-
նում է «Անահիտ» լոսանջելեսյան
հիմնադրամի ղաճկիրակությունը՝
կատարելու ծրագրային հերթական
խնդիրը Դայաստանում: Այդ առավե-
լության իմաստը չափազանց հու-
մանիստական է եւ, ի դեռ, նման
ընուպիթ ծրագրերից շատ ավելի ծար-
դասիրական: Այն թերեւ կարելի է
անվանել ավելի ուժ ժողովրդա-
րական, իան առողջապահական
կարգի ծրագիր: Դիմնադրամը (հիմ-
նադիրներ Արայիկ Գասպարյան եւ
Վարդան Զանգովյան) արդեն 6 տա-
րի փորձում է հնարակորության
սահմաններում նոյաստել Դայա-
ստանում ծննդնդների ավելացնանը:

Թուշրական կողմի քողովարկումից հետո ՄԱԿ-ում Հայաստանի դեսպան Արմեն Մարտիրոսյանը հանդիդել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քառորդարքի հանրային տեղեկատվության հարցերով տեղակալ Կիոնակա Ակասակայի հետ եւ համաձայնության եկել տեսչից հանելու Թուրիհայում բարը: Խնդիրն այն է, որ թեեւ ցուցահանդեսը նվիրված է եղել Ռուանդայի ցեղաստանությանը, սակայն կազմակերպիչների ներկայացմանը բոլոր նյութերը հաստատված են եղել, այդ թվում Հայոց ցեղաստանության վերաբերյալ: Ուստի եւ կազմակերպիչներն սկզբունային են համարում արդեն իսկ հաստատված նյութերի ցուցադրումը ցուցահանդեսում, որը կարող է անգամ չկայանալ:

ԾԱՌԱՆԴՎԵՐ

ԻՀԱՆԱՊՐԱՄԼԻ

Պատոնական վիճակագրական տվյալներով, հանրադետությունում պրձանագրվում է ծննդյան շեշտակի անկում՝ 1000 բնակչի հաշվով 1990 թվականի համեմատ ծնունդները նվազել են 2,1, ծննդյությունը՝ համարյա կրկնակի չափով։ Միաժամանակ մանկամահացության քարծ տոկոսները եւ չեն իջնում։ Անցած տարի Երևանում ծնունդների թվի ավելացնան չնշին՝ 2,5 տոկոս նույնական, բայց դա գոնե դարձ վերաբարություն պատճենություն հոգս չէ։

Stu t9 2

ՀԵՏԱԳԵԼՆՈՒԹԻՒՆ ՊՐԱՎՐՈԴՈՒՆԵՐԻ «ՇԵԳԻՆ» ԿԵՆՏՐՈՆ

• ჟილვაბნერ სოფიურ ხელშეკრულების მიზანით განვითარებული დოკუმენტის სახელია „Conciliation resources“ კადმასტროლოგიურ აღადგილობრივ მიზანით. კადმასტროლოგიურ აღადგილობრივ მიზანით განვითარებული დოკუმენტის სახელია „Conciliation resources“ კადმასტროლოგიურ აღადგილობრივ მიზანით.

Դարաբաղյան հակամարտության կողմերից
մեկին իրենց դաշկանելիության, մասնագի-
տական կամ աշխարհավաղաքական հետար-
րությունների դաշտառով հայ-ադրբեջանա-
կան հարաբերությունները մշամղես ուսա-
դության կենտրոնում դահող բաղաքական
մէկնարանները, գործիչներն ու փորձազենե-
րը սովորաբար այն «սառեցված հակամար-
տություն» են անվանում: Նրանք նաեւ համե-
րաշխ են այն հարցում, որ չնայած կարգավոր-
ման համար արված բազմաթիվ առաջարկու-
թյուններին, մինչ օրս, բացի 1994 թ. կնիված
կրակի դադարեցման համաձայնագրից, ծեռ
չի բերվել որևէ այլ կոնկրետ դայմանավոր-
վածություն: Դետեաբար՝ առ այսօր չի ստղե-
վել հնարավորություն, որմեսզի կողմերը հա-
կամարտության հետ կաղված, բռն որ դրա
կարելուագույն խնդիրների հետ անմիջապես
չառնչվող, դայմանավորվածություններն ի-
րականացնելով՝ կարողանային մեղմացնել
միջյանց հանդեղ եղած մեծ անվտանու-
թյունը: Դակառակ ուղղությամբ հաջողու-
թյամբ իր գործն է անում տեղեկատվական
դատերազմը, որի գլխավոր նորատակն իրենց
զանգվածների մեջ սեփական դիրուրեման

բյուների մեջ ընթացող գործընթացներին: Դասարակություններ, որոնք իմ կարծիքով, ավելի ու ավելի են հայտնվում ընդհանուր, նման, կամ իրարից այդիան էլ չտարբերվող դաշտաններում:

Կարծում եմ, որ այդ իմաստով, մեր կենցրոնի եւ Բաֆվում Խաղաղության եւ ժողովրդա-վարության ինստիտուտի հայ եւ աղրեջանցի փորձագետների մեջ դարաբաղյան թեմայով անցկացրած ժիղային հարցազրույցները կարող են դատկերացնել առ հակամարտության կարետագույն հարցերի ընկալման մասին: Դարցեր, որոնց մեջ Վեր են հանվում դարաբաղյան հակամարտության նկատմամբ հայ եւ աղրեջանական հասարակությունների այսօրվա վերաբերությունը, երեսում է կարգավորման ասղարեզում արտահայտվող աշխարհականական ժահերի զարգացման դինամիկան, դարզվում են ներկայիս ստատու-վոյի դաշտաններում եւ նրա փոփոխման դեղումը հայ եւ աղրեջանական ժողովուդների անգամության ինդեքսները:

Դայ եւ աղրթեցանական հասարակություն-
ների հակամարտության նկատմամբ ունեցած
վերաբերմունքի խնդրով միեւնուն հարցերին

թե հաղողների եւ դարտվողների առկայությունը։ Նաեւ հայ հսարակության մեջ կահիասրափություն, բայց այն բանի համար, որ դատերազմի ընթացքում կրած հաղթանակը մինչ օրս չի հանգեցրել հակամարտության լուծմանը, որ այդ արդյունքով կարող է ոչ աղեկված ընկալվել, չընկնել կարգավորման հիմունք այնտեղ՝ «Սենայի ափերին կամ այլ վարերում»։

Կարծում եմ, Երկու Երկրներու եղած մեծ սղասնելիները կաղված են այն զոհաբերությունների հետ, որ կատարել են կողմերը հանուն իրենց հաղթանակի եւ որոնք բնորու են դաշտազմական փուլերի համար (մարդկային, ցյուրքական, հոգեբանական եւ այլն) Սակայն, եթե հայ հասարակության համապատասխան զոհաբերությունները Երևանի ստատուվոյի դիմաց վճարած գինն է (Եւ ուժեմն՝ ցանկացած ընդունելի փոփոխություն չտեսի մարդկանց մեջ իզուս գրիշադրած ջաները զգացողություն առաջացնի), առա աղբեկանական հասարակության համար կորուացները թելադրում են այսօրվա իրավիճակը փոփոխելու սուր անհրաժեշտություն (Եւ ուժեմն Երևանի ստատուվոյի ընդունելի փոփո

Ված հակասարտության աղազմ արդյունավետությունը:

Աղրեջանում տարածված վստահություն կա, որ Երկրի Տնտեսական զարգացումը, բանակի ամրապնդման համար արվող ծախսերը հիմք կլինեն տարածեները Վերադարձնելու եւ հակամարտությունն իրենց օգտին լուծելու համար: Այդ մասին իր հարցագրույցում դնդում է նաև տաղախագետ Էլզար Մամեդովը («Աղրեջանի Տնտեսական աճը նոր մակարդակի է բերուած նաև մեր Երկրի ուղղմական հնարավորությունները, ինչը Դայաստանի վրա ուղղմաբաղաբական ծնւման միջոցով մեծացնում է ղարաբաղյան հակամարտությունը արդարացնելու լուծելու Աղրեջանի շանսերը»): Նա համարում է, որ Ընորիկիվ Բաֆու-Թբիլիսի-Զեյխան նարկամուտի եւ Դայաստանի վրա գործադրվելիք նման ծնւման Դայաստանն աստիճանաբար «կայինաթափիվի», եւ թե Դայաստանում հաղթանակ տանի խոհեմությունը, աղայա խաղաղությունը կարող է գալ նույնիսկ առանց դատերազմի Վերսկսման: Դակառակ Դայաստանում եւ Աղրեջանում արմատավորված այն համոզման, թե ժամանակն աշխատուած է իրենց Երկրի օգտին,

Հայերի եւ աղքաղանգիւերի հաւտեղման ներկայութեան

ամրադիմումն ու հակառակորդի գաղափարական դրույթների բովացումն է:

Չլուծված այլ հակամարտությունների համեմատ դարաբաղյանի բացառիկությունը, թերեւ, դրստրվում է նույնիսկ ոչ թե նրա մեջ վառ արտահայտվող աշխարհավաղական բաղադրիչով, այլ այն փաստով, որ կրակի դադարեցման ռեժիմը դահղանվում է ինքնուրույն, առանց հակամարտության գոտում միջազգային խաղաղարար ուժերի առկայության: Կան դրվագային փոխհրաձգություններ եւ մարդկային զոհեր, եւ բերվում են այս ընթացքում երկու կողմերի կրած զոհերի տանակի մասին տարբեր տվյալներ: Անցած «ոչ դատարագմի» 13 տարիների ընթացքում եղած զոհերի տանակը բավական մեծ է եւ համեմատելի իրավում ամերիկյան զինուժերի մինչ օրս ունեցած մարդկային կորուսների հետ: Եվ նույնիսկ այս փաստը հաւաքի առնելով՝ կրակի դադարեցման դահղանումը զգուշակոր լավատեսություն է ներշնչում որու Վելութաբանների եւ տաղավագենների: Նրանք կարծում են, որ կողմերի միջև կնիված այդ համաձայնությունը փոխվածակության մի ծիլ է, որը հետո երկուամեթի ջաներով կարելի է հասունացնել: Սակայն, կրակի դադարեցման ռեժիմի լայնածավալ խախտումը նշանակում է դարաբաղյան դատերազմի վերսկսում, ինչն, ընդհանուր առմամբ կարող է ենդի ունենալ բայց հաստատ ոչ հայկական եւ ադրբեջանական ուազմութերի միջև եղած հավասարակցության տատանումների դատապով: Ավելի շուտ դա կարող է դատահել դարաբաղյան հակամարտության տիրուպում եղած բազմաչափ, բազմաթիվ բաղադրիչներից բաղկացած ընդհանուր հավասարակցության խախտման հետեւանով: Դավասարակցություն, որտեղ ուազմական բաղադրիչների համագործությունն ամենավճռորոշ դեր չի խաղում:

Կարծիք կա, որ կողմերի չափազանց զարգությունը ու տարրական համակարգը պահպան է առաջարկությունները, եւ, ըստ եւրայի ամեն ինչ արդեն բազմից ասված է՝ վերլուծված, մոդելավորված, արդեն առաջարկված են կարգավորման բոլոր հնարավունքները, հակամարտության ամեն մինչ վերլուծություն վաղուց արդեն բազ հայտնի փաստարկների ու հակափաստարկների կրկնություն է: Այս ընթացքում հայ եւ աղրեցանցի լրացրողները, վերլուծաբաններն ու փորձագետները գրել են այս հոդվածներ, համատեղ եւ առածին, անց են կացվել բազմաթիվ բննարկուաներ, որոնց ընթացքում որոշ հարցերուակ կողմերի ենթակայացուցիչները համաձայնում էին միմյանց հետ, մյուսների դաշտագյում սկզբունութեն մնում իրենց կարծիքներին: Մի դեղուամ երեսում են բաժանորդ փաստարկները, մյուս դեղտերուամ համընկնորմնեցումներն ու դիրքորոշումները: Դաշտեց ման ուսուուսները, որ արտացոլվուած էին այդ նյութերուամ, այսօր արդեն հետղատերազմյան առաջին տարիների լավատեսությունը չեղանական է ընթացքուած կամ ինտերնետային վիրտուալ բննարկուաների ընթացքուած օփուղությունը չեղանական է ընթացքուած կամ ինտերնետային վիրտուալ գետները վաղուց արդեն ճանաչուած են միայնանց, եւ, ըստ եւրայի արդեն ճանաչուած են մի ընդհանուր զգացողություն՝ որ զնանությունների հաշտեցման ուսուուսները: Սակայն մասն նյութերը, միեւնույն է, արժեվալոր են Նրանք բույլ են տակիս հետեւելու ոչ միայն կարգավորման, այլև եկու հասարակուած

Դատախանել են Վիլխովիական գիտությունների դոկտոր Լյուդմիլա Չարուբյունյանը, եւ բաղաքացես Զաֆար Գովհեթը, իրենց կամ ծիփները դարձարացան կարգավորման մեջ Երևացող աշխարհաբարձրական ժամանակական արտահայտել են «Կովկաս» Վերլուծական կենտրոնի փորձագետ Մանվել Սարգսյանը եւ Մոապաթ կուսակցության Արտահին կամերի հանձնաժողովի նախագահ Դիմիտր Դաշինը զայեն, հակամարտող կողմերի անվանության թեմայով հարցագրույցներ են տվել ՀՀ Գերագույն մարմնի անդամ Կիրտ Սանոյանը, եւ բաղաքացես Իլզար Սամեղովը, եւ դարձարացան կարգավորման ու ժողովրդավարացման միջեւ կամի մասին իրենց կարծիքները են հայտնել Գլոբալացման եւ տարածաշրանքային համագործակցության կենտրոնի վաչուրյան նախագահ Ստեփան Գրիգորյանը եւ բաղաքացես, դրոֆեսոր Ֆիրեր Սաղիսովը Բոլոր հարցագրույցներն արդեն տղագրվել են՝ **«Ազգ»** եւ աղրեթանական «Նովոյ Վրեմյաթերերում, եւ դրանց հետ ծանորանալու հնարավորություն ունեցել են հայ եւ աղրեթանց ընթերցողները։ Սակայն, փորձենք դիմարկեթե թե ի՞նչ զգացողություններ են միավորում հակամարտող կողմերի մասնագետներին, եւ ի՞նչ մոտեցումներ ու մտքեր են ընկած երանց անհամանությունների հիմքում։

Հասարակություններ եւ հակամարտություն

Աղրբեջանական հասարակության վայրի ում դաշտավայրան հակամարտության ունեցած ազդեցության մասին հարցին դատախանած Զաֆար Գուլիելը դնդում է, որ Եթևկայիս վիճակն արդեն ծանծրացրել է մարդկանց, աղրբեջանական հասարակությունը ինդեֆերենս է հակամարտության նկատմամբ կա հիասքափություն նախկինում «ամենահրատադրություն ունեցած հարց» իր ազդեցության ոլորտից ավելի ու ավելի դուրս գալու դատաճառով։ Կորչուան է Երանեամբ հետարքությունն իրենց օգտին արդյունների հոգնեցնելու սղասումների, կարգավորման գործընթացի մշտադաս փակ շրջանով լուսպելու դատաճառով։ Նման գնահատականը ուղարկվել է այսօր Էլ Սովորովի կողմէն Տարբեկություններից, որ դաշտավայրական հակամարտության չլուծվածությունը աղրբեջանական ողջ հասարակության համար ամենացավոտ է իր կարետությամբ առաջին ժամանակում գտնվող հարցն է։ Ըստ Հովհաննեսի այս կապահովության կարելի է գալ, եթե դեկանականությունը անցկացված լինի առաջարկությունը աղրբեջանում անցկացված սոցիոլոգիական հարցումների արդյուններով։ Լուսմիլա Հովհաննեսի կողմէն կարգավորությունից հակամարտությունը կողմերի հետագածությունն է, այլ ու

խությունը դեմք է նոյասի հզուր գործադրան զաների զգացողության հաղթահարմանը):

Կաղուց արդես սովորական է լինած և կամաց տուրքյան մեջ «Երթաւեպած» հայ եւ աղբօջանական հասարակությունների մասին լսելն ու կարդալը: Սակայն ավելի ծիծ կլիներ համարել այդ հասարակությունների ոչ թե «կողմնակի» ուժեր, որոնք կարող եւ անհրաժեշտուրքյան դեղուած «Երթաւեպած» հակամացարտության այս կամ այն փուզերի մեջ այլ հիմնական մասնակիցներ, քանի որ հետո հասարակություններն են իրենց ուսերին կրտ հակամացարտության բոլոր փուզերի բոլոր դպրությունները (Երազոյալ նաեւ ուազմական գործողություններինը), եւ ընդունված համաձայնությունների նկատմամբ հենց Երանց Վերաբերմունից է կախված հակամացարտության լուծումը: Կասկած չկա նաեւ այն բանով, որ չնայած զանգվածների մեջ եղած հիմասրս փությանը, ինչի մասին դնդուած են փորձն գետները, հակամացարտության ու դրա վերջնական արդյուննի նկատմամբ Վերաբերմուն կայուն ցավագին է նաեւ այսօր: Ուժից բայց որ Երկների զարգացման, հասարակությունների եւ իրենց դեսությունների փոխսհարաբերությունների սարքեր փուզերուած զարաբանյան հակամացարտության արդիականության աստիճանը ողինամիկ փոփոխվուած է:

Ընդհանրապես, հայերի եւ աղրբեջանցին իշխանության կազմության հակամարտության ու նեցած ազդեցության մասին գրուցների ընթացքում հիշատակվում են հասարակություններն իրենց ամբողջության մեջ որպես մոնղոլական կազմավորումներ, որոնք մտածում եւ գործում են միանման: Չէ՞ որ դարաբառյան համար կամարտությունը վաղուց արդեն համարվում է հայ եւ աղրբեջանական ժողովուրդների ազգային շահերի հարցը, իսկ բարոզչական խանխաղուկը բռներուած Դարաբառը հանդես գալիս որպես ազգային ինքնության, ազգային արժանադարձության փորձություն, հայ եւ աղրբեջանական դեւականությունների դահդանան հարց: Դասկանալի է, որ համարտության նման Եօանակության դարս գայում հասարակություններին որպես մոնղոլական գոյացություններ Եերկայացնելը սեփական դիրքորոշումների անսասանելիությունը եւ ցանկացած փոխզիջման անհնարինությունը ցուց տալու միջոց է: Մինչեռ, Եերկային հայ եւ աղրբեջանական հասարակությունները բաղկացած են տարբեր հասկածներից, որոնց վրա դարաբառյան հակամարտության ուժությունը ներկայացնելու աղբեցություններ են ունենալու, եւ զիսավարությունը ուղղությունը այնուամենայնիվ հակամարտության լուծման հետեւանմեներից տարբեր հեռու վորությունների վրա են լինելու առաջիկայում: Ամենամոտը եղել եւ լինելու է Լեռնային

Ղարաբաղի բնակչությունը (չէ՞ որ Ղարաբաղի բնակչությունը հայ հասարակության մը բաղկացուցիչն է, եւ այդ մասին, ցավո՛, մի են հիշատակում ինչո՞ւս հայ, այնո՞ւս էլ աղքածակ բեջանցի փորձագետները): Դետեաբա՛ անկախ այն բանից, թե ինչի սերունդ այնտեղ կփոխվի մինչեւ կողմերը կզան որեւէ ընդհանրութ հայտարարի, ղարաբաղյան հական մարտությունը միշտ կլինի նրանց հետամրությունների առաջին գծում: Եվ ադրբեջանական հասարակության մեջ կան հատկանիշներ (Ղարաբաղի նախկին ադրբեջանական բնակչությունը, հայկական ուժերի վերահսկության տակ գտնվող ադրբեջանական սուրածների նախկին բնակչությունը), որոնց ասոր, ինչի դեռ սերնդափոխություն տեղի ունեցել, կայուն ու ավելի շատ են հետամր

ոչ և Հարությունյանը, ոչ էլ Չ. Գովեսը այդ-
դես չեն մտածում: Դայ փորձագեցը կարծում
է, որ ժամանակը կարող է աշխատել Երանց
օգին, ով այդ ընթացքում սխալներ չի գոր-
ծում (արժե ընդգծել, որ չխախվելու երաշխիք
չունի ոչ ո՛վ): Աղրբեջանական փորձագեցը
կարծում է, որ եթե անցած տարիների ընթաց-
քում բաղադրական եւ սնտեսական կյանքում
եղած բացասական միտունների դաշնառով
Աղրբեջանը չի կարողացել օգտագործել իր
նավարային եւ աշխարհագործական գործոն-
ները, աղա չկա դա նաեւ աղագայում անե-
լու երաշխիք:

Դայ եւ աղրբեջանական հասարակություն-
ների միջեւ ժփումները հասցված են ծայրա-
հեղ նվազագույնի: Աղրբեջանը դաշտոնա-
լես «չի խոսում Ղարաբաղի» հետ: Մինչդեռ
դա «21-րդ դարի բաղադակը ըստ Առմենի Հ-
կարծության է և կարությունանությունը: Պետք է նետե-
ր ապահով մոտեաման հետ իհամածայն ե-

որ այսպիս սուսցած ուս հասակած է
նաև Աղրբեզանում մի շարլ փորձագետներ:

Անցած տարիների ընթացքում միմյանց մա-
սին դատկերացումները ծետավորվել են սե-
փական երկրի աղբյուրներից (իրենց երկրների
ՉԼՄ-Ներից) ստացվող տեղեկատվության հի-
ման վրա: Կարծում եմ, միանգամայն ճիշտ են
փորձագետների ոյնորումները, թե հասարակու-
թյունները չեն ճանաչում իրար, Երանց դատ-
կերացումները հիմնված են ստեղծահոյթի,

կանխակալությունների վրա: Եվ եթե հաւայի
առնենք, որ այդ ստրենուշմերը հիմնականում
բացասական են, ուժեմն դեմք է կարծել, որ
հարցման ենթարկված փորձագետների սե-
սանկյունից, իրականում եւ հայ, եւ աղրե-
ջանական հասարակությունների մեջ կան
այնպիսի դրական հասկանիչներ ու երտուր-
ներ, որոնք կարող են հիմք դառնալ երկու ժո-
ղովուրդների մերձեցման համար: Սակայն,
ինչուս կարծում է Զ. Գովիեց, մոտ աղազա-
յուն դժվար թե հնարավոր է գտնել լուծման
այն swarերեակը, որը կբավարարի եւ հայ, եւ
աղրեջանական հասարակություններին ի-
րենց ամբողջության մեջ: Խոկ Լ. Դարտիյու-
նյանի տեսանկյունից, ելն այն է, որդեսզի եւ
Դայաստանում, եւ Աղրեջանում հասկանան,
որ անկախ դեռության կարգավիճակով Ղա-
րաբաղն ավելի ծեռնոտ է, ևան իրենցից որեւէ
մեկի կազմում: Դայաստանում եւ Աղրեջա-
նում մինչ օրս կա հակամարտության ընկալ-
ման լուրջ խնդիր: Դայաստանը տառապում է
Ղարաբաղի խնամակալության սինդրոմից
տանի որ Երան քվում է, թե առանց դրա դարա-
բաղդիների ճակատագիրն ու անվտանգությու-
նը մեկ օրվա ընթացքում հարցականի տակ
կդրվի, մինչդեռ, «այդ երեխան արդեն մեծա-
ցել է» եւ սովորել է խոսել միջազգային հան-
րության համար հասկանալի լեզվով, կառու-
ցում է, եւ բավական հաջող, ժողովրդավա-
րություն:

Ժողովրդավարացման գործենքացների վրա դարձարացյան հակամարտության ազդեցության խնդիրների մասին խոսվում է ինչպես այս թեմայով առանձին հարցագրույթներում, այնպես էլ Եղութերի մեկ այլ խմբում, որոնք Նվիրված են Դայաստանի և Ադրբեյջանի ժողովրդավարացմանն ուղղված բարեփոխումների դրսետրումներին։ Այս խնդիրներու ստացված արդյունքներն ավելի մանրամասն կներկայացնենք մեր հաջորդ Վերլուծության մեջ, բայց այժմ մետք է ընդգծել հետեւալը դարձարացյան հակամարտությունը որուակիութեն ֆունկցիոնալ է ոչ միայն արտաքին ասդարեզում, այլև ներինում։ Չնայած, ո

հասարակությունների մոնոլիտությունը դրսեր-
վում է կրիստոնեական դասերին, հակամարտության
չլուծվածությունը երկու երկրների բնակչության
մեջ իրենց իշխանություններից դժգոհությունների
տեղի է տալիս, իշխանություններ, որոնք ունեն բա-
նակցություններ Վարելու և իրենց ժողովուրդների
շահերը ներկայացնելու լիազորություններ: Դժ-
վար է, իհարկե, չչփորել հասարակության նկատ-
մամբ հանուն «Եթության շահերի» կատարվող
«անարդարությունները» (դրանց, մեծ առումով,
ըմբռնուանով են Վերաբերում) այն «անարդարու-
թյունների» հետ, որոնք են նույն նշանաբա-
նը, բայց իրականում հետաղնդում են ներ բաղա-
տական նոյաբաններ: Այս սահմանի լողզվածու-
թյունն անդրադառնում է Պայասանի և Աղրե-
ջանի ժողովրդավարացման գործընթացների վրա,
ինչն իր հերքին չի կարող նոյաբան փոխգիծումա-
յին որումների կայացմանը: Պայասանում եւ
Աղրեջանում փորձագետների և բաղաբական
գործիչների մեծ մասը համարում է, որ իշխանու-
թյունների կողմից կատարված «կարգավորման
գործընթացի սեփականաւորությունը», եւ մյուս
կողմից՝ որումներ կայացնելուց հեռու կանգ-
նած հասարակությունները բոլով են տալիս իշխա-
նություններին մնալ իրենց դաւանաներին եւ խա-
ղալ երկու ժողովուրդների զգացմունքների հետ:

Այդ տաճառով, ինչուս համարում են Ստեփան Գրիգորյանը եւ այլ բան փորձագետներ Դայաստանում, «ղարաբաղյան գործոնի դերը ժողովրդավարացման գործընթացներում այդին էլ մեծ չէ»: Դակառակը, ժողովրդավարական գործընթացների արգելակումը կարող է եականորեն ազդել (եւ ազդում է, ինչուս տնդում է հայ փորձագետը) պարզաբուրման ընթացի վրա: Զանի որ իրենց հասարակությունների մեջ այս կամ այն ոչ դոլորւյար որոշումը կայացնելու համար առաջնորդները դեմք է ունենան կատարության բացառիկ մանաւաներ, դեմք է լեգիսիմ լինեն բառիս բուն իմաստով: Դակամարտության եւ Աղրեջանում ժողովրդավարացման գործընթացների միջեւ կատ չի ենում նաև աղրեջանցի փորձագետը, սակայն ուղղորդվին այլ հիմնավորումներով: Ֆիքրեր Սադիկովը համարում է, որ «չարժե կադել տարածեալին ակամարտությունը երկրում ժողովրդավարացման գործընթացների հետ», իանի որ հակամարտությունը ծագել է ոչ այն դասճառով, որ Աղրեջանում կային ժողովրդավարության լուս խնդիրներ, ոյլ իանի որ հայերն ունեն այդ երկրի մի մասս սեռականացնելու դարավոր ճգոսներ: «Դայերը են հրաժարվի 1915ր., այսիւս կոչված, ցեղասպանության ծանալման զաղափարից, եթե, անեն, ողջ միջազգային հանրությունը ծանաչի ժուրիսիան որդես աշխարհի ամենաժողովրդավարական դետություն, ընդունի Երան Եվրամիույուն», տնդում է աղրեջանցի փորձագետը:

առաջնային առարկան է առաջարկությունը: Եվ, ըստ եղան, եթե այս հարցով լիներ փոխըմբոնում, այս գտնված կյանքում բուն հակամարտության լուծան բանաձեզը: Սակայն հարկ է նկատել, որ եթե դրբեջանում չլինեին ժողովրդավարության հետ առված խնդիրներ ինչպես հակամարտության ազման սկզբով, այնուև էլ այսօր, ինարակոր է, որ «հակամարտություն» որոշես այդողիսին տեղի ունենար, եւ բոլոր հարցերը լուծվեին դարարայան «խնդիր» ռուրդ: Ինչ Վետարերեվում է Թուրիան, որը կարող է դառնալ աշխարհի ամենա- ժողովրդավարական երկիրը, առաջ կարծում եմ, որ մի ինչ՝ կամ «բավական շատ» ժողովրդավարա- յան երկներ առհասարակ չեն լինում, ինչպես

Առաջնական մեջ չկան նաև «մի թերեւ հոյի» կանայք: Եկրները ժողովրդավարական են համարվում այն ամանակ, երբ իրենց կյանի բոլոր ոլորտներում ասուած են համարատասխան սանդարձների: Ետեաքար՝ եթե Թուրքիան ժողովրդավարական առնա իր ժողովրդավարացման արդյունության մեջ կանաչի ցեղաստանության փաստը:

Սի հարցում են իս եւ աղրբեջանցի փորձա-
տեները անվերադահորեն համերաշխ, դիմու-
կ, որ անցած տարիների ընթացքում դարաբա-
յան հակամարտության մեջ այնուան ցայտու-
թրոյն են սկսել արտահայտվել այլ դեսություն-
երի շահերը, որ եթե նույնիսկ զանուի կողմերի
հօգեւ համաձայնության տարբերակ, որը, սա-
այն, չի համընկնի տարածաշրջանում աշխար-
հաբակական խուռա դերակատարների շահե-
ն, աղա այն կարող է եւ իրականություն չդառ-
պալ: Օրինակ, ինչու կարծում է Մանզել Սարգ-
յանը, հետարրված էաւ Երկրներ մտորում են
ոյն բանի ընթացք, թե ինչու՞ս կանդրադառնա-
յակական կողմի հաղբանակի ճանաչումը ի-
նոն իսկ հուզող հարցերի վրա: Իսկ եթե հաւի-
տոնենք, որ շահը դոգմա չէ եւ կարող է փոփոխ-
ել, կախված այս կամ այն հանգամանելից, ա-
յս կարելի է դատկերացնել ուրաքարակ և

տրանսլորտային գոտի: Դայ փորձագետի տեսանկյունից հակամարտություն վաղուց արդեն գոյություն չունի, կան միայն դրա ռուրջ բանակցություններ եւ անհամածայնություններ: Եվ խանի որ դարաքաղյան հակամարտության, եւ գլխավորը՝ բանակցությունների, ուղանակներն ապելի ու ավելի են լայնանում, հետեւաբար, կարծում է Մանզել Սարգսյանը, հակամարտությունը վեր է ածվում ուրիշ, ապելի խոռոր խնդրի ընդամենը մեկ բաղկացուցչի: Եվ բացառված է, որ ժամանակի ընթացքում այն կարող է հանվել օրակարգից:

Դարձի նման ինքնաշխոյ մեկնաբանությունն, ինարկե, զուրկ չէ տրամաբանությունից, սակայն կարգացման այդ տարբերակը կարող է հրականություն դառնալ միայն այն դեպքում, եթե այդ մյուս, միջազգային հանրության համար ավելի խոռոշ ննդիրը կողահանջի դարարապյան հակամարտության կողմերի համախմբում (չի բացառվում, որ ուկանիսկ իրար հետ): Դատելով հայերի եւ ադրբեանցիների համար դարարապյան կարգավորման տարիլ կարետրությունից, կարծուած եմ, որդեսզի ակամարտության նման «լուծումը» իրականություն դառնա (այսինքն՝ որդեսզի այն «տարրականը» մեկ այլ, ավելի խոռոշ խնդիր մեջ), այն դեմք է սուպանա Դայաստանի եւ Անդրբեգանի՝ որպես տեսությունների օրուապահ:

Ե տարբերություն այսպիսի հայացի, աղրեցա-
լկան փորձագետ էլզար Սամեդովը համոզված
որ ավելի կարետ խնդիրների ծագման դեղուա
սնդիրներ, որոնց կարող են ազդել աշխարհում ու-
ժի ողջ հարաբերակցության վրա, օրինակ, Երե-
կուս-Երեսի տարի հետո ավելի մեծ խստությամբ
արձանա իրանական հարցը, Աղրեցանի առ-
ու կարող են բացվել զարաքայան հակամար-
զրյան կարգավորման հնարավորություններ, իս-
ու որ կմեծանա Աղրեցանի դերը, տեղի կունենա
ա և նետության բուն զարգացուա, ինչն իր հեր-
են թույլ կա ավելացնել ու զարմական ծախսերը:

Ղարաբաղյան կարգավորման վրա հնարավոր դեղություն գործող մեկ այլ հարցը Կոստովի նկախության ճանաչումն է: Իզգար Սամեղովի սանկյունից դա չի կարող նախադեռ դառնալ յաքարի անկախության համար, և անի որ Ուլսանի հետ հարաբերություններում Աղրբեջա- հասել է բավական ուժեղ դիրքերի: Դասկանա- տ, որ կոստովյան խնդիրը մեծ հետաքրքրություն է աջացնում նաև Դայաստանում: Ի արդերու- թյուն բազմաթիվ հայ փորձագետների, որոնց իրա- ծակն ընկալու են որդես նախադեռ Ղարա- բաղի համար, Կիրո Սանոյանն այլ կարծիք ունի: Ի համարում է, որ Ղարաբաղը կարող է նախա- դեռ լինել այս երկների համար, և անի որ վերջին դիրքությունների տաճարաբանությունը Վկայուած է խարհուած ղարաբաղուան հինուին ունակալուն:

Հայաբայսած խսդիրս ընկալվուա է ինս հննորուման հարց: Փարհզյան սկզբունքի եռթյունն այն է, որ «Դայաստանը դեմք է ինչ-քան ստանա», եւ այն, որ Աղրբեջանի հետ բակցուա է ոչ թէ Ղարաբաղը, այլ Դայաստանը, սեւ ունենուած այդ դատառով եւ այդ տաճաբարյամբ:

դեղ, Յայաստանում եւ Ադրբեջանում վաղուց
կաղուա, ավելի ծիւս՝ ստորադասում դարաբա-
սն կարգավորում տարածեցանում զգացվող
խարհավադական տահերին: Սակայն նկա-
ն, որ այս զգացողության մասին քարձը խոսում
փորձագիտական եւ խաղաքական ցօշանակնե-
ներկայացուցիչները, բայց ոչ երկու երկրների
խանությունները: Իհարկե, հասկանալի դաս-
ուներով: Միջազգային եւ միջնորդական ցօշ-
ակներուա այդդիսի «զգացողություններ» հա-
րում են չարդարացված հնարիներ, եւ նոյնիսկ
ուրամաննկություն: Կարծես, ոչ հայ, ոչ էլ ադրբե-
սնական հասարակությունների մեջ այդքան էլ
ո հավատում միջնորդների այն հայտարարու-
թյուններին, թե Երանց համար ընդունելի կլինեն
ո որումները, որոնք կկայացնեն կողմերը կոն-
ցուսային հիմով: Թվուա է թե առա հարաբ

Թե իրականում ով ավելի շատ կտուժի իրադար-
ւոյունների նման զարգացման արդյունքում, հս-
տես հիմա դժվար է ասել: Բայց մի բան ակն-
ոյս է եւ անվիճելի, այն, որ արդյունքում կարող է
ըրկ լայնանալ «օսարների» խաչաձեւ շահերի
ջանակը, որտեղ ոչ հայերի, ոչ էլ աղրթեցանցի-
րի շահերն արդեռ ընդհանրապես տեղ չեն ունե-
ն:

ՂԱՐԱԲԱԴՅԱՆ ՀԱԼԱՄԱՐՏՈՒՐՅՈՒՆ ԿՐՈՆԱԿՎՈՒՄ Է ԱՐԵԼԵՆ ՄԱՐԴԿԱՆԾ ՀՆԳԻՒԵՐՆՈՒՄ ԵՒ ՄՏԺԵՐՆՈՒՄ

2006 թ. նոյեմբեր Եւ դէկտեմբեր ամիսներին «Ստերեոփողերի հաղթահարում Եւ ընդհանուր տեղեկացվական տառածության ծառակորմ» նախագծի ժօղանակում «Ղարաբաղյան հակամարտություն» խնդիր Վերթերյալ հրադարակվեց ադրբեջանցի Եւ հայ փորձագետների 8 հարցազրույց՝ յուրաքանչյուր կողմից չորսական: Ընդ որում կա նախնական դայմանավորվածություն, որ փորձագետները դեմք է դատախանեն չորս թեմաների վերաբերող միեւնույն հացերին: Այնուհետև այդ դատախանեները դեմք վերլուծվեն՝ հասկանալու համար, թե փորձագետների դատախանեները որինակ են արտահայտուած հասարակական տաճադրությունները: Անոնիս, անհնար է, հիմնվելու ընդամենը 8 հարցազրույցի վրա, ամբողջական տեղեկացվություն ստանալ Ադրբեջանի Եւ Ղայատանի հասարակություններուած առկա տաճադրությունների մասին: Դրա համար անհրաժեշտ է ծեռի սակ ունենալ ժամանակակից մեծ ծավալի նյութ, որը կարտացոլելու հասարակություններուած առկա կարծիքների Եւ դիրիուուաների ավելի ընդամակ ստեղծար:

Այդուհանդեմ, համի առնելով փորձագետների բարձր մակարդակը և հասարակության մեջ Երանց ուժեցած կշփոք, այդ հարցազրոյցների հիման վրա կարելի է անել ուժակի եղանակագործություններ։ Դարցազրոյցները դիմարկենք ըստ առանձին թեմաների վերլուծելով և համեմատելով կողմերի դիմումները։

Հակամարտություն Ե հասարակություն

Ըստ Գոյսահարձ համաձայնության՝ դարապայան թեման բացեցին իրենց հասարակություններուա հայտնի փորձագետներանքար Գովիեզ Եւ Կուտմիլա Դարությունյանը: Այլ կերպ ասած՝ այս թեմայի վերաբերյալ դատասխանները դեմք է դասկերացուա տային այն մասին, թե ինչ կատերություն ունի դարապայան հակամարտությունը Եկու հասարակությունների համար Ենչ ազդեցություն է բողնուա այդ հասարակությունների կյանքի վրա:

Փորձագիտներից յուսաբանցությ դաշտական է հիմնականում արտացոլում են ի հասարակության մեջ առկա մոտեցումը հակամարտության եռության նկատմամբ։ Այս դեպքում առդեօքանգի փորձագիտ կատարում

ուս արբաջացը գլուխագետը կասկածումի, որ «հակամառտությունը նախաձեռնել են հայերը»: Իր հերքին, հայ փորձագետը սովորականի դես իր հայացը դարձնում է հեռավոր անցյալին՝ վատահեցնելով, թե Դարաբաղի համար աղբեջանցիների հետ հակամառտությունը ծագել է ներ 19-րդ դարի սկզբին եւ անցել զարգացման մի խմբի փուլերով, որոնցից յուսաբանյուսն առանձնահատով նշանակություն է ունեցել հայ ժողովրդի համար: Իհարկե, նա իհուած է նաև 1915 թվականի իրադարձությունները, որոնց Աղբեջանի եւ աղբեջանցիների հետ ուղղակի առնչություն չեն ունեցել, բայց հայերի ժամանակակից հարաբայան հակամառտությունը փաստուն հենց այդ ողբերգական իրադարձությունների շարունակությունն է:

Դայ փորձագետի դատասխանները շատ
ապելի ընդարձակ են եւ ծավալուն ցուք են
տալիս ժամանակակից հայ հասարակու-
թյան մեջ առկա առաստելների մասին: Նրա
մեկնարանության մեջ աղյուսանցինների
համար տեղ չի գտնվում: Կա միայն հայկա-
կան օճմաւրությունը եւ ցավը: Ինչդեռ մա-
սնանուված է Հարությունյանի դատասխան-
ներում, հայը հաղթել եւ Վերցրել է այն, ինչ
նախից Խլկել էր: Եթարերական է, որ հայ
փորձագետն իր դատասխաններու ստեղծե-
լ նոր առաստելներ: Մասնավորապես, նրա
հարցազրույթից ընթերցողն իմանում է, որ

«Եղեռնից հետո, Դայրենական մեծ դաշերազը հայերի համար հաղթանակի առաջն հնարավորություն է»: Օդինական արտասլվոր եւ զանանայի է, անոնք ու խոսքը ֆաշիստական Գերմանիայի դեմ ԽՍՀՄ-ի, այս ոչ թե Դայաստանի դաշերազի մասին է՝ կատարով, որ այդ դաշերազմում 20 հազար հայեր կովով են ֆաշիստական Գերմանիայի կողմից: Այսինքն՝ հայերի մեծ մասը կովով էր խորհրդային բանակի կազմով, իսկ փոքր մասը՝ ֆաշիստական Գերմանիայի: Եվ դրանից հետո ոչ հայ ընթերցողի համար այնին էլ հետև չէ երկոր համահսար- հային դաշերազմուա Գերմանիայի դարտու- թյունը ընկալելուրես «հայերի համար հաղ- թանակի առաջին հնարավորություն»: Թեեւ, մյուս կողմից, ժամանակակից հայ- հասարակության համար խիստ ընուժագրա- կան է այն փաստը, որ դարաբաղյան թեմա- շիկայի ննարկման ժամանակ հայ կործա- ռեն են:

ված աղրբեզանցի փորձագետը հակամարտության արդյուններում կողմերից եւ ոչ մեկի համար որեւէ դրական բան չի տեսնում: Այնինչ հայ փորձագետն ավելի իրատեսական է: Նա ընդգծել է, որ հայերի ամենամեծ ծեռքբերումն այն է, որ վերջադիս նրանք ծերպազակեցին զոհի բարդուրից: Խոկ աղրբեզանցիների համար, ըստ նրա, դրական արդյունք է դարարացյան հակամարտության ընորհիկ տեղի ունեցած կոնսոլիդացումը: Դա դասձառ դարձավ, որդեսզի աղրբեզանցիները լրջութեն խորին դարտության դաշտուների շուրջ եւ սկսեն մտածել սփյուտի սեփական աղրբեզանցիների համար:

Նստակ եթետք է, որ փորձագետներից եւ ոչ
մեկին չի հետարրուա մյուս կողմի դիրքու-
ռուաց, եւ որ խնդրի հետագա կոնսերվացու-
մը եւ ներկա «ոչ դատերազմ, ոչ խաղաղու-
թյուն» Վիճակը Վշանգավոր է ինչպէս երկու
հասարակությունների, այնու էլ ամբողջ
տարածաշրջանի համար: Յուսաբանցութ Ել-
նուա է սեփական կողմի հաղթանակի հնա-
րավությունից: Միակ տարբերությունն այն
է, որ շատ ավելի հոռետեսութեան տամադրված
աղրեջանցի փորձագետը չի հավատուա, թէ
Դայաստանի նկամամբ Աղրեջանի Տնտ-
սական առավելությունն անդայման մոտ
աղագայուա կիանգեցնի ուզմական առա-
վելության եւ կաղահովի Դարարադի Վերա-
դարձը Բարվի իրավասության տակ: Դայ
փորձագետն ավելի լավատեսութեան է տա-
մադրված եւ վստահ է, որ, սիսալներ թուլ
չտալու դեմքուա. Ժամանակու ևստանահ Օս-

